

Xe đạp và những vòng quay bình yên

ISSN: 2734-9195 12:02 22/07/2026

Giữa dòng chảy của thời gian, có những vật dụng không chỉ còn là một phương tiện, mà dần trở thành ký ức văn hóa

Có những buổi sáng, thành phố thức dậy trước cả mặt trời.

Dòng người hối hả cuốn theo những cuộc hẹn, những tín hiệu đèn giao thông, những tiếng còi xe nối tiếp nhau không dứt. Ai cũng đang đi rất nhanh, như thể chỉ cần chậm lại một chút là sẽ lạc nhịp với cuộc đời. Nhưng cũng chính trong nhịp sống ấy, con người hiện đại lại mang một nghịch lý: đi rất nhiều, mà ít khi thực sự trở về với chính mình.

Trong giáo lý của đức Phật, sự trở về ấy không phải là một hành trình của đôi chân, mà là hành trình của tâm. Người biết trở về là người biết an trú trong hiện tại, nhận diện từng hơi thở, từng cảm thọ và từng ý niệm đang sinh khởi. Đó là cánh cửa mở vào đời sống tĩnh thức.

Có những người tìm sự tĩnh lặng nơi thiên đường. Có người tìm đến rừng sâu, núi vắng. Nhưng cũng có những người bắt đầu cuộc trở về từ một điều bình dị hơn nhiều: những vòng quay của chiếc xe đạp trên con đường quen thuộc.

Thoạt nhìn, đạp xe chỉ là một chuyển động của thân thể. Nhưng nếu biết đặt tâm vào từng nhịp chân, từng hơi thở và từng vòng quay của bánh xe, sự chuyển động ấy lại trở thành một pháp môn thực tập.

Bánh xe lăn về phía trước, còn tâm thì lặng dần.

Tiếng gió lướt qua vai áo, mùi hương của hàng cây sau cơn mưa, ánh nắng len qua những tán lá, tiếng chim bất chợt vọng từ một khoảng trời xa... Những điều tưởng như nhỏ bé ấy bỗng hiện rõ với tất cả vẻ đẹp vốn có của chúng. Không phải vì cảnh vật đổi khác, mà bởi tâm người đã thôi rong ruổi giữa quá khứ và tương lai.

Đức Phật từng dạy rằng tâm phóng dật là nguồn gốc của khổ đau. Khi tâm không còn chạy theo những tiếc nuối đã qua hay những âu lo chưa đến, con

người bắt đầu tiếp xúc với sự bình an vốn luôn hiện hữu trong từng khoảnh khắc.

Có lẽ vì thế mà thiền không nhất thiết chỉ hiện diện trong sự tĩnh tọa. Thiền cũng có thể có mặt trong bước chân, trong lao động, trong việc quét sân, pha một chén trà, hay trong những vòng quay lặng lẽ của một chiếc xe đạp. Khi thân và tâm gặp nhau trong cùng một khoảnh khắc, mọi chuyển động đều có thể trở thành thiền.

Giữa dòng chảy của thời gian, có những vật dụng không chỉ còn là một phương tiện, mà dần trở thành ký ức văn hóa. Chiếc xe đạp Thống Nhất là một trong những hình ảnh như thế. Không chỉ là phương tiện gắn với ký ức của nhiều thế hệ, những vòng quay ấy còn gợi nhắc về một nhịp sống chậm rãi, dung dị và gần gũi hơn với chính mình. Sau hành trình hơn sáu thập niên đồng hành cùng đất nước, từ những năm tháng gian khó đến đời sống hôm nay, xe đạp Thống Nhất đã đi qua biết bao con đường, chở theo tuổi thơ, những buổi đến trường, những phiên chợ quê, những chuyến công tác, những cuộc đoàn viên và cả những giấc mơ của nhiều thế hệ người Việt. Trong ký ức của không ít người, tiếng líp xe nhíp nhàng hay vòng bánh lăn trên con đường đất vẫn là âm thanh của một thời sống chậm, sống gần và sống đủ.

Ngày nay, khi những dòng xe mới tiếp tục được phát triển theo hướng thân thiện với môi trường, hành trình ấy như được nối dài bằng một ý nghĩa khác. Đó không chỉ là sự đổi mới của một thương hiệu, mà còn phản ánh sự chuyển biến trong nhận thức của con người trước thiên nhiên và sự sống.

Phật giáo nhìn thế giới bằng tuệ giác duyên khởi. Không có một sự vật nào tồn tại riêng lẻ. Hơi thở của con người nương vào cây cối. Dòng sông nuôi cánh đồng. Cánh đồng nuôi hạt gạo. Hạt gạo nuôi sự sống. Con người và thiên nhiên chưa bao giờ là hai thực thể tách biệt.

Trong một tờ giấy có đám mây. Trong một bông hoa có ánh mặt trời. Và trong từng hơi thở của chúng ta cũng có cả đất, nước, gió và muôn loài đang âm thầm hiện diện.

Bởi vậy, mỗi lựa chọn trong đời sống đều mang một ý nghĩa đạo đức. Chọn một phương tiện ít phát thải không chỉ là góp phần giảm ô nhiễm môi trường. Đó còn là cách biểu hiện lòng từ bi đối với những gì đang cùng ta hiện hữu trên hành tinh này. Từ bi, xét đến cùng, không chỉ nằm trong những lời cầu nguyện, mà còn được thể hiện qua từng hành động nhỏ bé, âm thầm nhưng bền bỉ mỗi ngày.

Con người hôm nay có thể sở hữu những phương tiện nhanh hơn, mạnh hơn và hiện đại hơn bao giờ hết. Nhưng tốc độ không phải lúc nào cũng đồng nghĩa với hạnh phúc. Có những giá trị chỉ có thể cảm nhận khi ta chậm lại.

Chậm để nghe tiếng gió.

Chậm để nhận ra một chiếc lá vừa chuyển màu.

Chậm để thấy nhịp tim mình đang hòa cùng nhịp thở.

Và chậm để biết rằng, điều chúng ta tìm kiếm bấy lâu có khi chưa từng ở đâu xa.

Trong kinh điển Phật giáo có hình ảnh "phản quan tự kỷ" – quay lại soi chiếu chính mình. Mọi con đường tu tập, suy cho cùng, đều là con đường trở về. Không phải trở về với một nơi chốn, mà trở về với bản tâm thanh tịnh vốn chưa từng mất.

Có lẽ, mỗi vòng quay của bánh xe cũng là một vòng quay của sự trở về.

Không ồn ào.

Không vội vã.

Chỉ lặng lẽ đưa con người đi qua phố thị, rồi từng chút một đưa con người trở về với chính mình.

Ở nơi ấy, bình yên không còn là điều phải kiếm tìm.

Bình yên vốn đã có mặt trong từng hơi thở tĩnh thức và trong từng vòng quay an nhiên giữa cuộc đời.

Phí Thanh Hoa